

HOZIRGI KUNDA TANA MASSASINI ORTISHIGA SABAB BO'LUVCHI OMILLAR.

Komolova Nilufar Ikromjon qizi
Qo'ng'irova Shohida Inomjon qizi
Andijon Davlat Universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada biz tana massa ortishiga sabab bo'lgan turli xil mahsulotlarni o'rganamiz va ularning tanaga zararli ta'sirining sabablari, sog'lom ovqatlanish prinsiplari hamda ularning inson organizmiga ta'sirini ko'rib chiqamiz.

Kalit so'zlar: sog'lom ovqatlanish, sog'lom turmush tarzi, shakar, xolesterin, qayta ishlangan oziq-ovqatlar.

Abstract: In this article, we will examine various products that cause weight gain and consider the reasons for their harmful effects on the body, the principles of healthy eating, and their effects on the human body.

Key words: healthy eating, healthy lifestyle, sugar, cholesterol, processed foods.

Аннотация: В этой статье мы рассмотрим различные продукты, вызывающие набор веса, и рассмотрим причины их вредного воздействия на организм, принципы здорового питания и их влияние на организм человека.

Ключевые слова: здоровое питание, здоровый образ жизни, сахар, холестерин, обработанные пищевые продукты.

Hozirgi jamiyatda sog'lom turmush tarziga intilish tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda, ko'pchilik odamlar muvozanatli ovqatlanish va muntazam jismoniy mashqlarni bajarishga intilmoqda. Biroq, tana massasining ko'payishiga hissa qo'shadigan zararli mahsulotlarning keng tarqalganligi bu harakatlar uchun jiddiy qiyinchilik tug'diradi. Tana massasining ko'payishining asosiy sabablaridan biri shakar, yog'lar va qo'shimchalar ko'p bo'lgan qayta ishlangan ovqatlardir. Ko'pincha qulay va mazali variantlar sifatida sotiladigan bu mahsulotlar bo'sh kaloriyalar bilan to'ldirilgan bo'lib, ular ozgina ozuqaviy qiymatga ega. Bunday oziq-ovqatlarni muntazam iste'mol qilish kilogramm ortishiga olib kelishi mumkin, chunki organizm bu moddalarni samarali ravishda metabolizatsiya qilish va ulardan foydalanish uchun kurashadi. Semirib ketishga qarshi kurashda yana bir keng tarqalgan jinoyatchi shakarli ichimliklar, jumladan, gazlangan ichimliklar, spirtli ichimliklar va shirin choylardir. Ushbu ichimliklar yashirin shakarning muhim manbai bo'lib, ular tezda qo'shilishi va ortiqcha kaloriya iste'moliga hissa qo'shishi mumkin. Bundan tashqari, suyuq kaloriyalar ko'pincha qattiq oziq-ovqatlar kabi to'ldirmaydi, bu odamlarni to'yinganlik hissisiz ko'proq iste'mol qilishga olib keladi va natijada kilogramm ortishiga olib keladi. Qayta ishlangan ovqatlar va shakarli ichimliklardan tashqari, yuqori yog'li gazaklar va qovurilgan ovqatlar tana massasiga salbiy ta'sir ko'rsatishi bilan mashhur. Bu mahsulotlar odatda xolesterin darajasini oshirishi va yurak xastaligi va vazn ortishi xavfini oshiradigan nosog'lom yog'larga boy. Ushbu mahsulotlarni haddan tashqari iste'mol qilish, ayniqsa, harakatsiz turmush tarzi bilan birlashganda, ortiqcha kaloriya va keyinchalik kilogramm ortishiga olib kelishi mumkin. Bundan tashqari, tez ovqatlanish korxonalari va restoranlar tarmog'ining ko'payishi kaloriyali, ozuqaviy moddalarga ega bo'lmagan ovqatlarga kirishni har qachongidan ham osonlashtirdi. Ushbu oziq-ovqat variantlari ko'pincha arzon narxlarda yoki tez ovqatlanish

echimlari sifatida sotiladi, bu qulaylik va arzonlikni qidirayotgan shaxslarni jalb qiladi. Biroq, tez ovqatlanishni tez-tez iste'mol qilish ham jismoniy salomatlikka, ham tana massasiga zararli ta'sir ko'rsatishi mumkin, chunki bu ovqatlarda ko'pincha natriy, konservantlar va nosog'lom yog'lar mavjud.

Biz hozrgi kunda tana vaznini oshishiga sabab bo'luvchi zararli olillarni o'rganish maqsadida Andijon Viloyati Buloqboshi tumanidagi 31- umummiy o'rta ta'limiga borib, 5-10-sinf o'quvchilarini bo'yi va tana vaznini o'lchadik.

Olingan ma'lumotlar tahlili

Sinf	Bo'y uzunligi o'rtacha	Tana vazn o'rtacha
10- sinf	124.6sm	40 kg
5- sinf	107.72sm	27.08kg

5- sinf o'quvchilari orasida eng baland ko'rsatkich 152smni, tana vazni esa 40kgni, eng past ko'rsatkich esa 127smni va tana vazni esa 27 kgni tashkil etdi.

10-sinf o'quvchilari orasida eng baland ko'rsatkich 187smni, tana vazni esa 66kgni, eng past ko'rsatkichi esa 138smni, tana vazni esa 42kgni tashkil etdi.

Xulosa : Xulosa qilib hozirgi kunda tana vazni va bo'y o'sishiga ta'sir etuvchi omillar qatoriga noto'g'ri ovqatlanish, gazli ichimliklar, yarim tayyor mahsulotlarni yoki kamharakatsizlik, sport bilan shug'ulanmaslikni keltirishimiz mumkin. Bu kabi sabablardan akseleratsiya va geteroxroniya jarayonlarini tezlashganini aniqladik. Tana massasining ko'payishining asosiy sabablaridan biri shakar, yog'lar va qo'shimchalar ko'p bo'lgan qayta ishlangan ovqatlardir. Ko'pincha qulay va mazali variantlar sifatida sotiladigan bu mahsulotlar bo'sh kaloriyalar bilan to'ldirilgan bo'lib, ular ozgina ozuqaviy qiymatga ega. Bunday oziq-ovqatlarni muntazam iste'mol qilish kilogramm ortishiga olib kelishi mumkin, chunki organizm bu moddalarni samarali ravishda metabolizatsiya qilish va ulardan foydalanish uchun kurashadi. Olingan natijalar shuni ko'rsatdiki

5- sinf o'quvchilarining bo'yi va vazni belgilangan norma bo'yicha muqarrar emas. 5-sinf o'quvchilari orasida tana vazn ortishi, bo'y uzunligi normadan pastligi xulosa qilindi. 10- sinf o'quvchilarida esa aksincha bo'y belgilangan normadan baland , tana vazni esa normadan ancha kamligini aniqladik.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Покровский В. М., Коротько Г. Ф. Физиология человека: Учебник в двух томах. - Moskva Медицина, 2012.[1]
2. Ноздрачев А.Д., Баранников И.А., Батуев А.С. и др.Общий курс Ф. Физиология человека- Moskva 2011[3].
3. E.N.Nuritdinov «Odam fiziologiyasi» .Toshkent-2005[4]